

A nominális valencia szerepe traumatológiai sérülésleírások értelmezésében

A balesetek illetve bántalmazások következményeként létrejövő sérüléseket traumatológiai osztályokon a kezelőorvos egy „Orvosi látlelet és vélemény” nevű dokumentumon foglalja össze hatósági szakértők számára. Ezen szerepel a sérülés külső jellemzőinek leírása, a diagnózis latinul és magyar fordításban, valamint a sérülés súlyossági foka.

A hatósági szakértők és az ellátó orvosok közötti írásos kommunikáció megfelel a Swales-féle műfaji követelményeknek (Swales 1990), így egy speciális műfajnak tekinthető, mely a diagnózist alkotó szövelemek egy, csak erre a műfajra jellemző nominális valenciarendszerét alakította ki.

Egy korpusznyelvészeti vizsgálat számára készülő adatbázis, mely az ország több részéből gyűjtött 250, véletlenszerűen kiválasztott látleletet tartalmaz, az elsődleges manuális lingvisztikai vizsgálat alapján azt mutatja, hogy a gyakorlatban nem egységesen történik a terminológia használata. Igazságügyi orvos-szakértők és biztosítás-orvostani szakértők is megerősítik, hogy emiatt a sérülésleírások gyakran félreérthetők a hatóságok számára. Számos peres ügy szintén a látleletek nem egyértelmű diagnózisaira vezethető vissza (Löke 2006).

Az eddigi vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a sérülés külső leírásában szereplő terminus sok esetben eltér a magyar nyelvű diagnózistól, vagy pedig ennek latin fordítása jelent különböző sérülést. Néhány esetben mindhárom helyen más-más diagnózis szerepel. Ezen kívül nagy számban fordulnak elő olyan látleletek, melyeken nem szerepelnek a műfaj által megkívánt, a formanyomtatványon is felsorolt információk, melyek elengedhetetlenek a diagnózis értelmezéséhez. Ezek az attribútumok, helyhatározók, valamint az egyes sérüléstípusok alcsoportjainak jelzői képezik a magyar terminusok nominális környezetét, míg a latin diagnózisban ugyanezek genitívus formájában és/vagy a magyar jelző tükörfordításaként fordulnak elő.

Az előadás számos autentikus sérülésleírás példáján kívánja összehasonlítani a latin és magyar terminusokat, s megmutatni egy-egy szakkifejezés nominális valenciájának az értelmezésben játszott kulcsfontosságú szerepét. E vizsgálat egy korpusznyelvészeti kutatás előfutáraként a látlelet mint műfaj terminológiai problémáinak feltérképezésére, valamint a használatban lévő valenciarelehetőségek feltárásával a szaknyelv egységesítésére irányul.

Hivatkozások:

Löke, Zsófia Dr. (Groupama Biztosító Rt.) 2006. Az orvosszakértői vélemények jelentősége a biztosítók ellen folyó peres és peren kívüli eljárásokban a biztosítási jogász szempontjából. *Biztosítási Szemle* 2006. augusztus

Swales, J. M. 1990. *Genre Analysis. English in Academic and Research Settings*. Cambridge: University Press. 24-27.